

EL BROLLADOR

PORTAVEU DE LES ASSOCIACIONS DE VEÏNS DE CALDES DE MALAVELLA
I DE CASSÀ DE LA SELVA

NUM. 26 OCTUBRE 1978

EN AQUEST
NUMERO:

Al "Cole"!

DIA 27

assemblea

a

cassà!!

Electricitat, fontaneria, butà i calefacció

Servei de reparacions

Assistència tècnica especialitzada en:

Ràdio - televisió, escalfadors, cuines, rentadores, frigorífics, etc.

Muntatge d'antenes, televisions col·lectives, auto - ràdios

JFRIGOLA
JORDI

Distribuïdor i servei tècnic oficial de:

TV JOR - BEL - color

únic al mercat

Vegin la nostra gran exposició d'electrodomèstics

Llums

Neveres automàtiques cícliques

Rentadores superautomàtiques

Cuines electròniques

Equips estereo i alta fidelitat

Televisió negra i color

Demanin pressupostos sense compromís

PREU ESTABLE

RAVAL, 51 - 53

TELEFONS 46 11 15 - 46 11 38

CASSA DE LA SELVA

Editorial

En començar la tardor retrobem, com cada any, els problemes de l'inici de curs escolar. Als problemes habituals de l'home del carrer, s'hi afegeixen ara els de la compra de llibres, material escolar, material esportiu, etc., etc., eines totes elles que degut al mal muntatge pedagògic de què som víctimes, arriben a forçar els pressupostos familiars de forma exagerada.

EL BROLLADOR, en el seu número d'abril, i degut a la vaga de mestres, convocà una taula rodona en la que molt clarament els mestres palesaren la necessitat d'elaborar programes concrets per a cada nucli de població o, en el pitjor dels casos, per a cada comarca.

Donada l'actual estructura de l'ensenyament, resulta gairebé utòpic el pensar que els mestres, amb el sobrecàrrec que representa tenir un nombre massa elevat d'alumnes, tingui, a més a més, temps suficient per a elaborar programes.

I no tot acaba aquí. En qüestions d'ensenyament no podem dir que estem molt avançats. Si prenem com a referència els anys de postguerra l'avenç és notori, però cal tenir en compte que per allà l'any 1905, Pau Vila havia organitzat l'anomenada Escola Horaciana, on, coeducació a part, els mateixos alumnes es fabricaven el seu material escolar, sovintejaven les classes a l'aire lliure i el nen aprenia el que és més valuós: saber valorar el seu entorn. Massa sabem nosaltres que en acabar el batxiller, ens havien fet aprendre com és un ornitorrinc i no ens ensenyaren a diferenciar un roure d'una alzina.

Nota de la Redacció: Aquest més veureu que les pàgines centrals del BROLLADOR són diferents a les habituals i van amb numeració a part. Es tracta d'una col.laboració de l'amic PLA DE BENAULA que durarà varies setmanes i que editem en forma de separata. Posteriorment tractarem de tocar altres aspectes de la nostra comarca.

SUMARI

Editorial	3
Aspectes de les Gavarres	4,5 i 6
Assoc. Informa	7,8,13,14
Plà de Benaula	9,10,11,12
Punt de Vista	15
Educació	16
Col.laboració	17
Humor i Passatems	18,19

COL.LABOREN:

Joaquim Bosch i Codolà
Jordi Carreras
Miquel Moncadas
Joaquim Mundet
Plató Pérez i Baró
Jaume Pérez i Nuell
Ramon Rabassedas
Santi Vizcaíno
Plà de Benaula

Edita:

Associacions de Veïns de
Caldes de Malavella
i Cassà de la Selva.

Imprimeix:

Gràfiques Duch - Cassà

ASPECTES

DE LES GAVARRES

TRAVESSADA DE LES GAVARRES.

Cassà - Puig d'Arques.

Les Gavarres, poblades des de temps prehistòrics i subjectes sempre a la intervenció humana tradicional, formen un gran cos muntanyós que separa les planes gironines extenent-se de Fitor a Romanyà, i de Romanyà fins els Angels en el que li dinen forma multitud de comalades i turons, terrasses i planells quasi tots coberts de bosc, uns pocs conreuats, i es troba voltat per pobles i ciutats que hores d'ara viuen d'esquenes a elles.

Aquest fet que apuntem és el que ens mou a organitzar-hi una travessia que ens ajudi a conèixer un troç d'aquest cos; una travessia que serveixi per a descobrir unes muntanyes que són mannyagues i velles, que han sofert l'implacable acció dels meteors, cobertes de una flora i fauna que li són peculiars que les fa unes muntanyes dolces i suaus, que ha sofert l'actitut de l'home des de molt temps, i que la conducta d'aquest en l'actualitat li està menlevant una bona part dels seus trets essencials; potser és el seu desconeixement el que fa que l'home d'avui actui d'aquesta manera. Per aixó voldriem que tots passegessiu per les Gavarres amb l'afany de descobrir la intensa vida que en elles s'hi desenvolupa, la llarga història que les seves pedres guarden, voldriem doncs que les descobrisiu per estimar-les i per contribuir en la seva salvaguarda, avui en perill; la nostra passejada pot contribuir a donar al massís una utilització social justa i ajudar a

mantenir una àrea de llibertat i respecte contra les estructures de manaments i lleis artificials deixant que l'actuació ecològica natural es desenvolupi sense ruptures sobtades i que pugui continuar arribant-hi clara i neta la profunda lluminositat d'una mar que besa les seves faldes.

Assaborim les paraules de Gaziel:

"... caminar per les Gavarres és una mena de goig tan delectós com navegar entre Blanes i Cadaqués ..."

LES GAVARRES PARC NATURAL IRRENUNCIABLE

La capa vegetal que avui cobreix les nostres Gavarres difereix moltíssim de la que, unes dècades enrera, hauriem considerat com a genuïna d'aquestes contrades. Podem pressentir-ne el seu passat esplendorós, però no poden gau dir-lo. La folla mà de l'home, buscant massa sovint l'afany de lucre, ha anat espoliant i empobrint els boscos; arribant, en molts llocs, a l'anorreament total dels elements forestals autòctons. Aixó ha comportat, com és natural, greus desgavells ecològics.

Aquesta situació la suporten la major part dels indrets d'aquest massís. Deixarem però, per un altre dia, la crítica d'aquestes tristes situacions i exposarem, d'una manera breu, quines són les plantes principals que trobarem en endinsar-nos pels camins

i corriols de muntanya, i que amb la seva verdor ornamenten el paisatge o ens dificulten, amb els seus espessos brancams, seguir endavant.

Bé, el massís gavarrenc forma part del Sistema Mediterrani Català. El tenim situat a l'extrem septentrional de la Serralada Litoral i fugint de la mar penetra cap a l'interior, en sentit Est/Oest, fins a tocar la Ciutat de Girona. Es un massís d'elevacions modestes. Les seves crestes oscil·len entre els 300 i 500 m., essent el P. de la Gavarra (532 m.) i el P. d'Arques (531 m.) els punts més alts. Dues comarques naturals circumden tot el massís, el Baix Empordà al Nord i La Selva, al Sud.

El clima és típicament mediterrani i aquest, juntament amb la constitució del sòl, han anat ordenant i modelant, al llarg del temps, el seu paisatge, així, mentre l'home n'ha anat respectant l'equilibri biològic. En esmentar el clima mediterrani podem dir que ens referim ja a una determinada gamma de paisatges de conjunts vegetals. El que correspon a les Gavarres, per la seva situació geogràfica, és el de "Alzinar amb marfull".

Sabem però que en aquestes muntanyes la sureda hi tenia un predomini gairebé absolut i que fins fa poc temps, la seva explotació, era una bona font de recursos econòmics. El sòl àcid dels seus terrenys, amb components silícis, ha estat el factor que ha afavorit el creixement de la sureda, desplaçant l'alzinar a segon terme.

Transitant per la muntanya ens adonem que la sureda i l'alzinar, en molts llocs, han desaparegut o gairebé, havent estat substituïts per altres arbres. Hi ha per tot arreu una gran proliferació de pins de diferents espècies. Els principals són: el pi piñoner, el pinastre, el piblanç. També per les obagues o baguenys i en els clots ombrívols hi predomina el castanyer. El bosc de ribera, o sigui,

el que segueix els cursos d'aigua el trobem format per diferents menes d'arbres, entre ells: el vern, l'alber, el plàtan, l'om, el pollancre, el freixe, la saula, etc. Més escàs i barrejat amb el suro i l'alzina hi ha el roure. Hi ha moltes altres espècies que no esmentem per no esser gaire importants.

Malauradament, com a realitat ben pal·lessa, hem de catalogar també l'eucaliptus, originari d'Austràlia, i que per introduir-ne el seu conreu s'han destruït tantes i tantes vessanes de bosc natural.

Fins aquí hem parlat de les plantes que formen l'estrat superior del bosc; l'estrat arbori. Hi ha però altres estrats dels que cal parlar: l'estrat arbustiu, l'estrat herbaci, l'estrat muscínic, i fins i tot l'estrat fúngic. Veïem doncs que el bosc no està constituït únicament per arbres, sino que en el seu conjunt és una col·lectivitat d'espècies vegetals organitzades.

ASPECTES DE LES GAVARRRES

El sotabosc de les Gavarres podem considerar-lo com un dels més rics en el seu estrat arbustiu. Els principals arbusts que el constitueixen són: l'arboç, el bruc, el marfull, l'aladern de fulla estreta, el sab, la romaguera, l'argelaga, l'arn o arç, la gatosa, l'arítjol, el galharanc o galzeran, la lligabosca o vidalba, la vidiella, la ginesta, el ginestell, l'aloc, el ginebró, l'estepa, el romaní, el roldor, l'heura, la llençisca, el grèvol, etc. etc...

Esmentarem també alguns exemplars de l'estrat herbaci: la falguera, el polipodi, el frare d'estepa, l'aguilera, la ficària, la viola, el crespinell, el maduixer, la cabruna, la ruda, la primavera, la candelera, els conillets, la búgula, l'espígol, el tomanyí, la prunella o herba enflamatòria, la betònica, l'orenga, la frigola, l'eupatori, i un llarg etc...

Ens saltarem l'estrat muscínic que està format per molses i hepàtiques ja que en no conèixer els noms vulgars hauriem de donar solament el nom científic. Passem doncs a l'estrat fúngic o sigui el dels botes. En relacionarem els més coneguts: el reig, el rossinyol, la lleterola blanca, el terrandós, el pinatell, la candela de bruc, el ciureny, la mocosa, la múrgula, el rovelló, la sabatera, els peus de rata, etc. etc...

Bé, tota aquesta riquesa que només hem començat a esboçar és patrimoni de tots nosaltres, de tots els que poble aquestes contrades; així fa que adquirim una responsabilitat en la seva salvaguarda. Tots els que hem pujat aquí dalt sabem prou bé que les Gavarres són un PARC NATURAL IRRENUNCIABLE, cal doncs que estenem els nostres coneixements i la nostra estimació per aquestes muntanyes a tots els que ens envolten; si aconseguim que molta gent les estimi, n'estem segurs, aquestes nostres Gavarres restaran vives per sempre.

Visca Catalunya !

L'ASSOCIACIÓ ~ CIO' INFORMA

ASAMBLEA GENERAL DE SOCIOS DE LA ASSOCIACIÓ DE VEINS DE CASSÀ

El próximo viernes, día 27 de Octubre, a las 10h. de la noche en primera convocatoria, 10,30h. en la segunda, tendrá lugar, en el local social de la entidad, la Asamblea General de Socios, que por el contenido de varios de los puntos del orden del día, ha despertado auténtico interés en determinados sectores socio políticos de la villa.

Del citado orden del día, facilitado por la Junta Directiva, destaca el apartado referente a la renovación parcial de la misma, con la creación de dos nuevas vocalías: la de la juventud y la de los jubilados. Esta iniciativa define claramente la tendencia, que, en apoyo de ambos sectores, manifiesta la Junta actual. Por un lado, fomentando la participación del propio jubilado en tareas en pro de la comunidad, y por otro, como animador, observador y censor de las obras, que en breve se iniciarán, para la construcción del club del pensionista. Con la vocalía de juventud, se pretende la participación de los menores de 21 años en la labor directiva de la Asociación, y a la vez conocer de cerca sus problemas, y luchar por erradicar la marginación social que hasta ahora están sufriendo. Para ello se presenta para su aprobación por la Asamblea General, la modificación de los Estatutos, que, de acuerdo con la Constitución, permitirán la inscripción como socios, a todos los efectos, a los jóvenes mayores de dieciocho años. Modificación que, en caso de ser aprobada, deberá instarse, en su momento, al Gobierno Civil de Gerona.

Si la renovación parcial de la Junta Directiva ha despertado interés, el apartado, en que se ha de definir la postura de la Asociación ante las elecciones municipales, está acaparando la atención de los grupos políticos, entidades y vecinos en general. Este tema es ampliamente polémico, y con su debate, la Junta Directiva desea conocer la opinión de los socios y vecinos al respecto. Con ello definirá su posición ante las municipales, terminando con los distintos puntos de vista que, ante tan delicado asunto, le vienen preocupando desde hace varios meses.

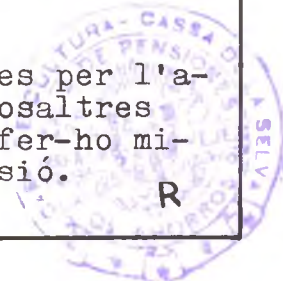
En resumen, el acto promete ser interesante y la Junta Directiva invita a los socios y vecinos de Cassà de la Selva, a intervenir en los debates que en interés de la colectividad, que es el suyo propio, se han organizado.

NOTA SOBRE LA DIADA

En el "LUZ Y GUIA" darrer hi ha una crònica més extensa entorn l'onze de setembre a Cassà. La "modèstia" dels autors de la crònica queda ben palesa al suscriure única i literalment els parlaments efectuats per ells mateixos. Serà que els parlaments del Diputat Sr. Lluch i del President de l'Associació no estaven a l'altura de les circumstàncies?

Si és així, gràcies per l'atenció, i pel que a nosaltres respecta, procurarem fer-ho millor en una altra ocasió.

R

L'ONZE DE SETEMBRE A CASSÀ...

Hem pogut comprovar una vegada més que quan les forces i les idees s'uneixen, es poden assolir fites que individualment i per separat seria impossible d'aconseguir, i més encara si tenim en compte la reacció negativa que afecta al ciutadà corrent, quan veu la manca de coordinació entre entitats i associacions.

La Diada Nacional de l'onze de Setembre va ésser un éxit degut a la capacitat que neix amb la unió entre les entitats organitzadores: Amics de la Sardana, Colla Excursionista, Opció Democràtica i Associació de Veïns.

El programa va ser molt senzill, però molt directe i concret en quan a intenció. Començà amb un cercavila en el que hi hagué gran assistència per part de la mainada del poble. Es repartiren uns globus, per cert que no n'hi hagué per a tothom, i s'adreçaren a l'Ajuntament per tal de dirigir una carta al Batlle, reclamant l'acceleració del projecte de Parc Infantil. Fou gran la sorpresa dels portadors de la misiva en arribar a l'Ajuntament: no hi havia cap membre del Consistori a qui poder entregar l'esmentada carta.

Amb un ordre realment exemplar, tota la mainada i...els grans, després d'unes ballades davant de la Casa de la Vila, que demostrà una vegada més no ser la "casa del poble", que duraren uns deu minuts, hi hagué la sessió de titelles, ja anunciada, a la Plaça dels Porcs, on quedarà ubicat el Parc Infantil.

A la nit, mentre la Cobla es prenia el merescut descans entre sardana i sardana, el Diputat Ernest Lluch, el President de l'Associació de Veïns, el de la Colla Excursionista i un representant d'Opció Democràtica aprofitaren l'ocasió per parlar del moment polític català, intentant fer que el poble de Cassà se n'adoni de que és hora d'obrir els ulls davant dels problemes i de les possibilitats de resoldre'ls, si hom pren consciència del paper que cadascun ha de jugar.

LA BONA LABOR D'UN MUNICIPAL

No tot han de ser crítiques. Cal, també, saber ponderar i exposar públicament les actuacions que són dignes de lloança.

D'una d'aquestes actuacions en fou protagonista el Policia Municipal que estava de servei l'onze de setembre a la Plaça de la Coma, en el moment en que la mainada volia lliurar a algú membre del Consistori la carta-petició de la qual ja hem parlat.

Aquest agent municipal va tenir un comportament i una actuació correctíssims, amb un nivell d'educació i moderació dignes i gairebé insòlits en un policia Municipal, donant un exemple a la mainada que no oblidarem. En nom de tots, gràcies.

ELS VELLS CAMINS DE CALDES

Si hom examina, sobre qualsevol mapa, territori per on te pas obligat la comunicació entre El Pertús i Barcelona, es dona compte de que, en un recorregut d'uns cent cinquanta quilòmetres, hi han poblacions que com fites d'aquest camí, per condicionats de carenes de muntanyes o rius.

En les comarques gironines hi trovem cara, sobre el Fluvià, situada en una cordada entre les elevacions ampurdaneses. Girona, sobre el Ter i l'Onyar. recolzada sobre les muntanyes de Montiuic i les Pedreres s'eraguarda de l'important pas de la Costa Brava; i finalment, Hostalric, sobre el Toró, a un promontori sobre una vall estreta, en el Montseny i la carena del Litoral Català.

La nostra vila de Caldes no te una situació delicada com la de les poblacions de l'entorn hem fet esment. I diem delicada perquè seua condició de punts de pas obligat els ha portat mes inconvenients i calamitats aventatges, a tot el llarg de l'Història.

Però Caldes, des del seu terme municipal te una zona, tocant a la ribera dreta de l'Onyar, limitada a l'est per l'actual via del Ferrocarril i a l'oest per el mas de la Thiona, que ha tingut una gran importància en l'història de les comunicacions.

En temps passats, l'Onyar tenia el seu curs uns cinquanta metres mes al nord de la seua situació actual. Corria junt als arroyos que encara es poden veure arrencats a plana, quant es passa el pont, anant a l'Hostal de la Thiona. Era un riu de traça imprecisa i te, com ara, avingudes importants, de tant en tant. El fet de que aleshores no existien barrancs i terraplens de la carretera N-II ni els del ferrocarril, feia que les riuades de l'Onyar no sofrissin cap "embotiment" i fossin menys catastròfiques que les actuals.

Per a passar l'Onyar podia haver-hi dues solucions: fer un pont molt important, llarg i car, o bé conformarse amb mantenir uns guals (castellà = vados) empedrats, que afermessin les terres en els llocs de pas del riu. No oblidem que estem parlant d'un indret que te al costat una vila amb un nom ben significatiu: RIUDELLOTS.

De les dues solucions es va seguir, per a la via romana, la dels guals. Era molt mes econòmica que la construcció d'un pont que hauria tingut una llargada molt considerable, al tenir que fer-se en mig d'una plana.

La via del ferrocarril, que defineix el limit oriental de la zona que estudiem, ens serveix com a punt de referència per a situar el traçat de la via romana anomenada primer AUGUSTA i despres AURELIA, i que, en aquest indret, seguia paralela i molt propera, a l'actual via del tren.

El mas o Hostal de la Thiona, vell casal que figura en tots els mapes antics, parada de camí, repós de viatgers llaçats, descans de tropes, rebost ben proveït i referència segura per a encontres de negocis o de política, tingué un protagonisme constant en els transcurso de molts segles, tants com va durar l'època de les comunicacions de "ferradura". L'Hostal de la Thiona delimita, per el costat de ponents, aquesta important zona del terme de CALDES.

Per a un millor ordre d'exposició del nostre treball, hem dividit aquesta col·laboració en cinc apartats:

- La via romana
- Els camins de l'edat mitjana
- El camí Reial i el de la Costa Brava
- Els camins de fa cent anys
- Altres camins de Caldes

La dominació de l'Imperi Romà sobre tota Europa va tenir, com a una de les seves innombrables conseqüències, la creació, sobre el mapa europeu, d'una xarxa de comunicacions de milers de quilòmetres. Eren els camins del domini de Roma. Artèries amples, projectades per a facilitar el moviment de les legions i per a permetre, també, el transport a Roma, desde províncies, de totes les riqueses que l'Imperi recollia dels territoris conquerits. Però aquestes vies de domini i subjugament, per altre part obriren el camí de penetració de la cultura llatina i d'una nova forma de vida : el Cristianisme.

Aquesta xarxa de carreteres, la primera que s'establí sobre les terres del vell continent, no va ésser objecte d'una "planificació", com avui es diria. Es va construir amb tota solidesa, amb projectes més lògics que tècnics, seguint camins antics, traçats per pastors i caminants, edificant ponts monumentals quant convenia, rebaixant pendents, pavimentant amb lloses i pedra, mesurant distàncies i assenyalant-les amb pedres mil·liàries, i embellint certs paratges amb arcs de triomf, obeliscs o monuments commemoratius. Es va fer bé i n'ha quedat una dita que encara emprem quan volem dir que una cosa es permanent i ben feta: " es una obra de romans".

La Via provinent de Roma arribava a Narbona, d'ont sortia vers el Rosselló i Catalunya. Entrava per el Coll del Pertús per dirigir-se a La Juncària i seguir fins a l'antiga Gerunda. De Girona, pujava els turons de Palau i baixava a Fornells, per a continuar per la plana que avui ocupen Can Xacó, Can Cumí i Can Carrió, atravesant l'Onyar dues vegades. Deixava a llevant l'actual Mas Riurola i arribava a Riudellots a l'indret de l'actual estació de ferrocarril. D'aquí s'apropava de nou a l'Onyar, per passar-lo per el "Pas d'En Calot" i seguia paralela a la via ferria actual, per la part de Ponent fins arribar a les terres del Mas Folgueroles des d'ont es dirigia al que es ara carrer de Girona, de la nostra Vila.

Fa uns vint anys, encara es podien veure restes de la pavimentació romana a Sant Julià de Ramis, a Palau Sacosta, i a Caldes, prop de Folgueroles i de Mas Solà.

Caldes, anomenada per els romans "Aqua Voconae", constituïa un "fi d'etapa" de la marxa de les legions. Aquí reposaven els soldats, agafaven forces banyant-se a les termes, deixaven els malalts i ferits i preparaven la propera etapa.

Tot aixó fa pensar en una imatge com a vila de Caldes com a població militar d'una certa categoria. I encara que limitessin la seva funció a un "fi d'etapa" militar, caldria considerar que a més de les termes hauria un campament, un hospital (que continuava la seva tasca durant tota l'edat mitjana, un temple (potser sota Sant Grau?) i algun lloc d'esbargiment dels legionaris: amics del joc i del vi, i no gaire devots a la santa continència.

Peró cal afegir a l'aspecte militar que tenia la Caldes romana, l'aspecte d'estació termal que ja posseïa. De tota la província Tarraconense venien a la nostra Vila malalts que cercaven el guarir-se o millores en les propietats curatives de les aigües. En el temps més antic es banyaven en unes termes que ho havia al Puig de les Animes. Després ho feren a les Termes, que afortunadament s'han conservat.

La via romana sortia de Caldes, pel l'indret de La Granja, pujava vers Can Lluc deixant-lo a la dreta del camí, i s'endria va per els boscos de Sant Maurici, per arribar a les proximitats de Can Albertí actualment i entrar a Vidreres per el que avui s'anomena carrer d'En Picornell.

De Vidreres, anomenada per els romans "Secerrae" (segons Victor Balaguer, Història de Catalunya) la via romana seguia fins al Tordera, per dividir-se després en dues branques: una que anava a Blanda (Blanes) Iluro (Mataró) Baétula (Badalona) i Barcelona (Barcelona) mentre l'altre branca del carrer es dirigia cap a Hostalric (on hi han restes de paviments romans i Llinàs (Praetoria)). Aquesta via de l'interior, que de primer s'atansava a Sabadell i seguia per Martorell cap a Tarragona, sense passar per Barcelona, més tard es va desplaçar cap a la Ciutat Comtal per a seguir per Sijes (Subur) fins a l'Imperial Tarraco.

Termes Romanes de Caldes a començaments de segle.

El pas dels romans per les nostres terres deixà una sèrie de marques imborrables de la seva cultura i dels seus medis de vida.

Degut a la bona situació de la nostra comarca respecte la xarxa de comunicacions romana, podem trobar-hi nombrosos vestigis de llur pas.

ELS CAMINS DE L'EDAT MITJANA

El fet de que la penetració dels Vàn dals, Alans i demés pobles bàrbars es produís pel Pas de Roncesvalles, a Navarra, alliberà les nostres comarques de moltes lluites i tensions. L'entrada dels Visigots a Catalunya, seguint l'eix que marcava la Via Romana, no tingué la duresa de les altres invasions.

L'antiga via continuà el seu servei, sense mereixer l'atenció que els romans donaven als seus camins. En plena època de lluites, complicades després per la vinguda dels Musulmans en el segle VIIIè l'obra deixada per Roma s'anà deteriorant i no va ser ni reparada ni substituïda per altres vies importants.

Els temps agitats aconsellaven més la defensa de les viles que no pas la seva comunicació. Sembla que en el segle IXè es reparà per part dels francs, la via antiga i, per el que farà referència a Caldes, en el segle XIè s'aixecaren muralles amb torres cilíndriques de bona alçada i es bastí el castell de Sant Maurici.

Voldriem fer una consideració sobre aquest castell. Avui dia, quan hom va a visitar l'Ermida de Sant Maurici, pot preguntar-se perquè s'hi troven les runes d'un castell aixecat en mig del bosc i llunyà de totes les comunicacions actuals. La resposta és fàcil si es considera que la carretera dels romans i dels visigots passava justament per sota Sant Maurici per la part de Ponent. En el mateix sentit es podria justificar l'existència sobre la Costa i el Tordera, del castell de Palafolls.

Caldes, en l'Edat Mitjana, perdé bona part de la seva importància. I aixó per diversos motius:

- per la seva característica de vila romana, que no l'afavorí en front a successives invasions.
- per el canvi de mentalitat de la gent, amb un fervor religiós extremat, que veia en les Termes lloc de paer i disbauxa.
- per haver arribat tard la fortificació de Caldes i haver marxat molts habitants a cercar redós en poblacions més fortes i segures.

per la tendència a situar terra en les vies de comunicació, a fi de les més segures i lliurar-les dels rills d'escomeses d'enemics vinguts de la mar. Recordem que la després-mosa Marina Catalana encara no existia i que fins els Normands atacaren les costes de la nostra terra.

La comunicació Girona - Barcelona cà un suport a Hostalric i l'antiga via na, utilitzada per visigots i àrabs, pas convertir-se en una via de poca categoria mitada a enllaçar Girona amb Caldes i Vires per el camí més curt. Caldes, a part d'aquest moment va perdre per sempre el d'una via important per a la propia població i degué orientar les seves comunicacions a aconseguir un apropament a la novà via nord - sud de Catalunya.

I aquí comença la història de "Lana" de la que ens ocuparem en el proper pitol sobre els vells camins de CALDES.

L'ASSOCIACIÓ ~ CIO' INFORMA

PARAULES DE L'11 DE SETEMBRE

Donat que les paraules que el president de la nostra Associació no es cregueren d'interés suficient com per a ser reproduïdes conjuntament amb les dels representants de la Colla Excursionista i de l'Opció Democràtica Cassanenca, els nostres socis no han pogut llegir-les ni madurar-les. Com que, potser massa unilateralment, les creiem d'interés, passem a reproduir-les.

"Com a representant de l'A.V. és una satisfacció i un honor poder dir, avui i aquí, unes quantes coses reivindicant la nostra FESTA NACIONAL. Espero aconseguir que aquestes paraules diguin alguna cosa, i el que és més important, que els veïns aquí reunits les escoltin.

Un famós polític anglès deia, i crec que amb força raó, que els espanyols teniem el govern que ens mereixiem (referint-se naturalment als Quaranta anys). Si aquest polític visqués, tindria motius de repetir la seva sentència?

Cassà poble ric amb indústria, Cassà poble amb iniciatives privades. Per què és tan pobre en iniciatives col·lectives de cooperació i d'associació? Per què ha perdut la il·lusió en el camp polític i social?

Cassà pot estar orgullós del seu prestigi econòmic. Pot estar Cassà orgullós del seu prestigi

cultural? On tenim els Ateneus? La joventut i els grans, on podem ampliar la nostra minsa cultura catalana? Cassà pot estar orgullós del seu prestigi social? On tenim les guarderies infantils, el nostre hospital no evoluciona, l'assistència sanitària és suficient? Vull dir amb això, que no confonguem la cultura amb el folklore, ni el progrés social amb el progrés particular.

Ara doncs, que s'apropen moments decisius i sembla que tindrem oportunitat d'encarrilar el nostre País i casa nostra, amb la participació i col·laboració de tots els cassanencs, unim les nostres inquietuts i esforços per aconseguir una Associació forta per a defensar els interessos de tots els veïns, per aconseguir unir-nos tots, i quan arribi l'hora un ajuntament democràtic, però sobretot molt representatiu de les classes que esperen més d'aquest canvi polític.

Un Ajuntament que si diu sí, sigui que sí; un Ajuntament que compleixi lo acordat i que si no ho fa, se li puguin demanar comptes. Desterrant per sempre el que deia al principi (de que tenim el govern que ens mereixem), i canviant-ho per una altra sentència: TINDREM L'AJUNTAMENT QUE VOLDREM, L'AJUNTAMENT QUE NECESSITEM, per tant TINDREM L'AJUNTAMENT QUE NOSALTRES VOTAREM I ELEGIREM.

(segueix)

(vé de la pàg. anterior)

I ara, quan la Cobla acabi els últims compassos d'aquesta ballada tan significativa, encara amb les mans ben apretades i en un símbol d'unitat, fem el propòsit ferm de que aquesta germanor que ens dona la sardana, no s'acabi amb els compassos sino que tingui una continuïtat en tots els actes en que siguem cridats."

PARC INFANTIL: PAS DECISIU ?

Els diferents actes en que la mainada participà el passat 11 de Setembre i que tenien com a finalitat l'acceleració del projecte de Parc Infantil a la Plaça dels Porcs, han donat el seu fruit.

El Batlle convocà una reunió amb els membres de Junta de l'Associació de Veïns, on s'acordà procedir IMMEDIATAMENT a l'execució del projecte esmentat.

L'Associació convocarà, per tant, una trobada amb la mainada de Cassà per tal de pintar les parets que el limiten amb motius infantils, d'entre els quals els guanyadors del concurs que vàrem cel.lebrar.

De moment, sembla que l'Ajuntament ha fet començar les obres per la Brigada Municipal. Des d'aquí desitgem que sigui un bon lloc per a disfrutar les joguines que els propers Reis deixin.

I TRAVESSADA DE LES GAVARRES

El diumenge dia 24 de Setembre tingué lloc la I TRAVESSADA DE LES GAVARRES organitzada per la "Colla Excursionista Cassanenca" amb la finalitat de fer un recorregut que donés idea a la setentena de participants de la varietat i riqueses que gaudeixen les nostres muntanyes.

La sortida es donà a les 7h. del matí al Passeig per anar a passar per les dues rieres cap als Refugis les Gavarres fins a Can Gironés dels Metges, on hi havia un piscolabis, reemplant després la marxa cap a Can Noguer i Can Sitjetes fins el Puig d'Arques i a Can Darna, per a dinar, i visitar una exposició sobre diferents temes relacionats amb les Gavarres. Per fer aquesta part de camí es necessitaven unes 4h., encara que un dels participants ho feu amb una hora i 19 minuts. Després del lliurament de records i d'una ballada de sardanes es començà la marxa baixant per Can Llach i el Roquetal i seguint tota la vall de la Verneda fins a Cassà. El camí estava senyalitzat i en llocs i plantes notables hi havia rètols explicatius.

També per aquesta ocasió es redactà un folletó explicatiu de la flora de les Gavarres, i el Sr. Manuel Tolosà ens va fer un escrit sobre el foc, que tantes vegades ha malmenat les nostres Gavarres.

Esperem que l'any vinent siguem més gent i la festa pugui esser més lluida.

Joaquim Bosch i
Joaquim Mundet

JNT DE

SE BUSCA

persona, no importa sexo ni edad,
para encargarse del **BROLLADOR**

XIGIMOS

- Facilidad de redacción.
- Buen dominio de los idiomas catalan y castellano.
- Buena mecanografía
- Conocimientos de artes gráficas.
- Buen dibujante
- Estar bien informado de los temas de actualidad local, nacional, etc.

OFRECEMOS

- de 40 a 60 horas de trabajo mensuales, sin cobrar.
- Gastos de desplazamientos y material por su cuenta.
- Cabreos y berriences a discreción.
- Críticas malintencionadas, constantes

IMPRESINDIBLE

alto grado de sadomasoquismo.

En el moment de rebre els originals dels col.laboradors habituals que formen l'equip del BROLLADOR, hem rebut l'anunci que reproduïm.

Ens ha fet gràcia i pena a la vegada. Més que anunci és denúncia i, valgui el joc de paraules, gairebé una renúncia. Denúncia de la manca de participació del soci en "EL BROLLADOR"; denúncia del que sempre passa: la feina va a parar sempre a les espatlles dels mateixos, quedant els altres a l'expectativa per tal de poder-ho criticar a les tertúlies de cafè. I gairebé renúncia, ja que demostra un estat d'ànim en extrem desanimat. No volem que la gent que forma l'equip del BROLLADOR arribi a cremar-se.

EL BROLLADOR, deixant de banda les informacions de caire general que pugui donar, és el mitjà de comunicació dintre l'Associació. Pel sol fet de ser un mitjà de comunicació, cal que hi intervinguin el màxim nombre de persones possible, tant a nivell de lector com de col.laborador.

Difícilment podrà donar-se una informació imparcial i variada si les persones que fan possible "EL BROLLADOR" són sempre les mateixes. Cal saba nova i que intervingui d'una manera positiva. Obrim, o millor dit, seguim amb les portes obertes a qualsevol que vulgui expressar-se en aquestes pàgines. De la pluralitat dels nostres col.laboradors n'ha

de sortir forçosament l'empenta que "EL BROLLADOR" tingui entre els seus lectors.

No volem que aquest butlletí esdevingui una cosa morta. Volem que la presència del BROLLADOR es faci notar, que no deixi indiferent a ningú. Sigui per que estiguem d'acord amb el que diu o per que tal o qual article ens molesti.

Cal que la seva lectura ens doni el contrast necessari per tal de calibrar justament els fets que quasi a diari es produeixen al nostre poble.

EL BROLLADOR t'espera, i cal que tú esperis EL BROLLADOR. Col.labora-hi!!

El Col.lectiu de Redacció.-

* **PROBLEMES
D'EDUCACIÓ**

Ens costarà moltes derrotes, molts disgustos i desenganys, abans no estiguem conscienciats i preparats per a assumir una responsabilitat democràtica que ara no tenim ni podem tenir per manca d'uns coneixements i d'una preparació que ningú s'ha preocupat d'impartir.

Els partits polítics, sindicats, opcions independents, incloent-hi l'Associació de Veïns, i sobretot les Associacions de Pares, han deixat passar una oportunitat d'or per a defensar els interessos dels seus representats, dels possibles simpatitzants i, per què no, dels indeferents i detractors de tota activitat. S'ha perdut la oportunitat de fer prevalèixer els drets comuns sobre els particulars. I el més trist del cas és que ningú s'ha mogut, que tots els pares, i encara més els fills, n'han sortit perjudicats i no s'ha intentat cap mena de lluita.

És indiscutible la categoria docent que disfrutem a Cassà, tant ara com des de fa cent anys. En tots aquests anys forçosament els capdavanters de l'ensenyament hauran tingut una visió de futur molt estimable, ja que si no, com s'explicaria la situació actual de l'ensenyament a Cassà?

I en aquest començament de curs, els responsables de l'ensenyament i A.A. de Pares, han tingut la suficient visió de futur? Han sospesat bé, al fer el programa escolar, les conseqüències que es poden derivar de la confecció d'una llista de

llibres que no ha sortit a la llum pública fins que els llibres ja estaven a la venda. Uns llibres, per altra banda, que no satisfan, n'estic segur, el desitg pedagògic ni els interessos de la majoria dels pares, ni van d'acord amb els moments polítics actuals, en que crec els col·legis de Cassà tenien l'obligació, si és que volien conservar el seu prestigi, d'intentar una apertura envers el català. A qui s'hauria perjudicat?

A què hem d'esperar perquè s'obrin les portes de bat a bat? Què hem d'esperar per que s'acabi la política de fets consumats?. Jo crec que no ha d'espantar a ningú la recollida d'opinions de les parts interessades. Quin serà el pare que voldria trencar motllos en perjudici del seu fill?

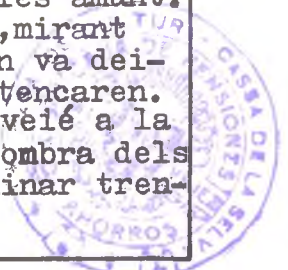
Com deia al començament, costarà molt reconèixer com a normal i positiva la intervenció directa de les parts interessades (pares, alumnes, mestres, direcció), dubto que hi hagi mala intenció en cap de les parts. El que cal és una confiança mútua, reconèixer una vegada per sempre que no hi han homes bons ni dolents, si no senzillament opinions dispars que, si s'escoltessin i raonessin, repercutirien indiscutiblement en un bé comú, que en definitiva és el que busquem tots, aconseguint així una dedicació més plena del mestre, una participació més directa dels pares, i un alleugerament de responsabilitats de la persona responsable de l'ensenyament, sortint beneficiats d'aquesta inaplaçable entesa els alumnes, els nostres fills.

La solitud d'un viatger del metro

Arribaven a la penúltima estació de la línia. De seguida els anuncis d'uns grans magatzems banyats per la luminària dels neons es feren visibles per les finestretes. El tren s'aturà i, al mig de sonores ventositats, diposità a l'andana la seva càrrega humana. Altre cop es tencaren les portes i començà a rodar pels rails com xuclat per la negror del túnel. En Martí viatjava al primer vaçó. No havia pujat ningú i només dues persones romanien sentades als bancs, mirant el terra geixós de xiclets, escupinyades i altres deixalles. Eren un home ja gran i una noieta ben vestida. Era tard. Li diria a la seva dona que s'havia entretingut parlant amb alguns companys del treball. Pensava en l'estranya metamorfosi que s'havia operat en ell les darreres setmanes. Li era difícil d'explicar-se el procés que l'havia transformat d'aquella manera. Tenia a la vora de quaranta-cinc anys i en feia trenta-un que treballava a la mateixa empresa de tèxtil a on també havia treballat el seu pare. Mai no havia passat penúries. Va ser un dels primers a tenir televisió al barri i feia pocs mesos que havia canviat l'aparell en blanc i negre per un de color. Tenia cotxe, però només el treia els diumenges per passejar amb la família. El noi feia ara 3er de BUP i la noia 8è de Bàsica. Fins feia poc tot el seu interès havia estat en procurar llur benestar i viure be ell i la seva dona. Els dies de festa els ocupava treballant de paleta a una parcel·la que havia comprat a mitges amb el seu cunyat. Què lluny semblava ara tot allò! El dia abans la Fina, la seva dona, li havia dit: "No sé que et passa, Martí, que fa un temps que sembla que ni m'escoltes." Era veritat. Ultimament s'havia anat distanciant de la seva dona, dels seus fills. No l'interessaven llurs converses. Dedicava tot el temps lliure a l'introspecció. Aprofundia en les capes més íntimes de la seva personalitat. Analitzava els darrers aconteixements al

país i les forces que semblaven moure'ls. I tot això ho contemplava amb els ulls de la seva individualitat. Afortunadament l'empresa on treballava era de les poques que gaudien de bona salut entre les del sector. Pensava en la seva condició humana i en la societat a la que pertanyia sense entendre-la. Els canvis polítics de l'últim any havien provocat en ell una crisi de valors que el deixà desorientat molt de temps. No havia estat fins aquella setmana que començà a veure-hi clar. Se sentia com al cim d'un núvol i contemplava l'altra gent com escarbats, petites bestioles que no aixecaven els ulls de terra, com els seus companys de vaçó; i no el veien treure el cap per mirar-los amb expressió commiserativa. No podien alliberar-se de la força de gravetat que els aplastava a terra. Aquella tarda a la fàbrica havien fet una hora d'atur per solidaritzar-se amb els treballadors d'una altra empresa que portaven ja dues setmanes de vaga en protesta perquè tres treballadors havien estat acomiadats a causa d'una agressió de què havien fet objecte a un directiu. La postura intransigent de l'empresa, que no els volia tornar a admetre, era una provocació manifesta a la classe treballadora, car el directiu agredit era conegut per la seva ideologia franquista. Això els havien dit els del comitè d'empresa a l'assemblea. Què l'importava tot això a ell! Què l'impotava res, ara que per fi havia pres consciència!

El cuc de ferro sortí del túnel i començà a aturar-se. Les dues persones que viatjaven amb ell s'acostaren a la porta. Aquesta s'obrí i sortiren. S'ajupí per collir la bossa i sortí tot seguit. Els darrers viatgers s'afanyaven escales amunt. Romangué quiet un instant, mirant les portes obertes. El tren va deixar anar dos bufets i es tencaren. En Martí començà a pujar, veié a la paret de rajola blanca l'ombra dels vagons que tornaven a caminar tren-

(Vé de la pàg. anterior)

cada per la claror de les finestretes. S'aturà al replà i somrigué recordant el mite de la caverna del filòsof grec.

Iacobus

HUMOR! HUMOR! HUMOR! HUMOR! HUMOR! HUMOR! HUMOR! HUMOR! HUMOR!

Estava Sant Pere mitg endormiscat vetllant la porteria del Cel. De cop, truquen a la porta:

- Qui hi ha?
- Sant Miquel - respon una veu.
- Doncs en deixi tres caixes...

-0-0-0-

Dos amics que es troben:

- Noi, la meva dona és un àngel.
- Quina sort que tens. La meva encara és viva.

-0-0-0-

El metge que visita la senyora i s'adreça al marit, dient-li:

- Senyor meu, la seva senyora no m'agrada gens ni mica.
- A mi tampoc! -respon el marit.

-0-0-0-

CONSELL PRÀCTIC:

Si volem saber si una tortuga és mascle o femella, caldrà només posar la tortuga panxa amunt i fer-li pessigolles. Si es posa content és mascle i si es posa contenta és femella.

-En general, son vegetarianos.

Alvar

acs
 jeroglífico
ENTRETENIMIENTOS
 humor

CRUCIGRAMA: AL RESOLVERLO HAY QUE COLOCAR LOS 11 CUADROS NEGROS QUE CONTIENE. SOLUCIONES HASTA EL 15 DE NOVIEMBRE A ESTA DIRECCIÓN: EL BROLLADOR - PASATIEMPOS. CALDAS DE MALAVELLA.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
										1
										2
										3
										4
										5
										6
										7
										8
										9
										10

HORIZONTALES: 1. Jugador de ventaja.-2. Antiguo nombre de la nota do. Abubilla. Abreviatura de punto cardinal.-3. Galantéelas.-4. Cubre objetos. Contracción.-5. Conjunción disyuntiva. Otorgamos fueros.-6. Símbolo químico del azufre. Cuarzo vítreo con franjas o capas de colores. Símbolo químico del oxígeno.-7. Enorme, que excede en mucho a lo común.-8. Ciudad de la provincia de Gerona. En plural, libro que indica el oficio que tienen obligación de recitar diariamente los eclesiásticos.-9. Símbolo químico del nitrógeno. Mantengo, guardo una cosa.-10. Tercera cavidad del estómago de los rumiantes. Naves de alto bordo.

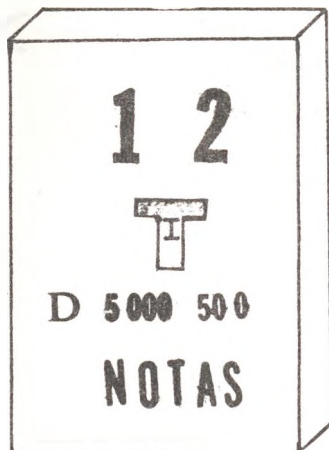
VERTICALES: 1. Tramoya teatral en que va por el aire una persona o cosa. Otorgó.-2. Volcán de la isla de Sicilia. Pradería donde generalmente sesteaba el ganado. Mil.-3. Abreviatura de punto cardinal. Quiere. Último retoño que da la caña de azúcar.-4. Hinchados, inflamados.-5. Fábula. Negación.-6. Echáramos votos.-7. Género de plantas bignáceas, tribu de las ticomeas, que crece en Brasil. Fam., tapen y cierran algo muy apretada y ajustadamente.-8. Batracio parecido al lagarto, de piel lisa y de color negro intenso con manchas amarillas simétricas.-9. Cierta forma de viga de hierro. Voz al teléfono. Puso huevos.-10. Plural de vocal. En algunas partes del litoral catalán, agujas o espetones (pescado).

Soluciones a los pasatiempos del nº 25: Crucigrama: (Sólo horizontales) 1. Empecinado.-2. Raída x Oler.-3. O x Neta x Agá.-4. Gracejo x Ri.-5. U x Caerías.-6. E x ONU x C x D x.-7. Set x Maesas.-8. x Celebrado.-9. Lacón x Alón.-10. Ocasos x Aso. Jeroglífico: Entretenido (Entre T, E, nido). Palabras encadenadas: ACASO, AMASO, OMASO, OMISO, OMITO, EMITO, EXITO.

Ganador nº 24: Joan Borrell
 Ganador nº 25: Xavier Codolà

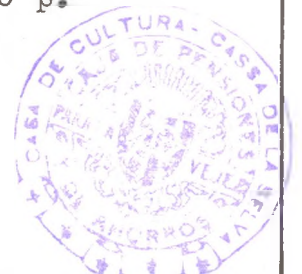
JEROGLIFICO

¿Quién toca el piano?

CLASIFICACION CONCURSO GENERAL

1º	Xavier Codolà	125 p.
2º	Joan Borrell	110 p.
3º	Joaquim Cateura	95 p.
4º	F. Camós	30 p.
	J. Cantó	30 p.

RESTAURANTE

Can Geli

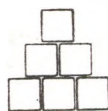
Carretera N2 km. 709
Tel. 47 02 75
CALDAS DE MALAVELLA

FIQUERAS

San Gerardo, 11 - Mayor, 19
Tels. 47 00 57 - 47 03 48
Caldas de Malavella (Gerona)

Pintura - Decoración - Droguería

DOMINGO

CONSTRUCTOR DE OBRAS

VENTA DE PARCELAS Y CHALETS

Teléfono 470262
Ctra. de Llagostera, 30 Caldas de Malavella

AJUDEU-NOS

A MANTENIR LA NOSTRA POSICIO DE CRITICA INDEPENDENT
FENT NOUS SOCIS

SOLLICITO LA INSCRIPCIO COM A SOCI DE L'ASSOCIACIO DE VEÏNS

Nom

Adreça

Telèfon

Edat Professió

Signat

AJUDEU-VOS!

CAR L'ASSOCIACIÓ ÉS VOSTRA